

Pfv.VII.20.323/2012/13.

A Kúria a dr. Bihary Tibor ügyvéd és a dr. Kajtár Géza ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Vass János ügyvéd és a dr. Szederjessy Nikoletta ügyvéd által képviselt I.r., és a II.r. alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt a Hajdú-Bihar Megyei Bíróságon 8.G.40.125/2004. szám alatt indult, és a Debreceni Ítéltábla Gf.III.31.029/2011/11. számú ítélete ellen az I.r. és a II.r. alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem és a felperes által benyújtott csatlakozó felülvizsgálati kérelem folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részében nem érinti, egyebekben hatályon kívül helyezi, az elsőfokú ítéletet - a fellebbezéssel nem támadott részében nem érintve - részben megváltoztatja, a felperes által az I.r. alperes részére fizetendő marasztalás tőkeösszegét 9.927.120 (Kilencmillió-kilencszázhuszonhétézer-egyszázhusz) forintra, a II.r. alperes részére fizetendő marasztalás tőkeösszegét pedig 37.571.060 (harminchétmillió-ötszázhetvenegyezer-hatvan) forintra felemeli.

Az I.r. alperes által a felperes részére fizetendő elsőfokú perköltség összegét 2.300.000 (Kettőmillió-háromszázezer) forintra, a II.r. alperes által a felperes részére fizetendő elsőfokú perköltség összegét pedig 8.700.000 (Nyolcmillió-hétszázezer) forintra leszállítja. A felperes által az állam javára, az adóhatóság felhívására fizetendő viszontkereseti illeték összegét 54.000 (Ötvennégyezer) forintra felemeli, míg az I.r. alperes által fizetendő viszontkereseti illeték összegét 176.800 (Egyszázhetvenhatezer-nyolcszáz) forintra, a II.r. alperes által fizetendő viszontkereseti illeték összegét pedig 669.200 (Hatszázhatvankilencezer-kettőszáz) forintra leszállítja.

Kötelezi az I.r. alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperes részére 1.700.000 (Egymillió-hétszázezer) forint együttes másodfokú perköltséget és felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a II.r. alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperes részére 6.200.000 (Hatmillió-kettőszázezer) forint együttes másodfokú perköltséget és felülvizsgálati eljárási költséget.

A felperes 630.000 (Hatszázharmincezer) forint felülvizsgálati eljárási, az I.r. alperes 188.100 (Egyszáznyolcvannyolcezer-egyszáz) forint fellebbezési és 599.800 (Ötszázkilencvenkilecezer-nyolcszáz) forint felülvizsgálati eljárási, a II.r. alperes pedig 711.900 (Hétszáztizenegyezer-kilencszáz) forint fellebbezési és 2.270.200 (Kettőmillió-kettőszázhetvenezer-kettőszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket köteles az állam javára, az adóhatóság felhívására megfizetni.

I n d o k o l á s :

A felperes többek között műanyag termékek gyártásához szükséges pilótaszerszámok, sorozatgyártó szerszámok elkészítésével, valamint az általa készített szerszámokkal gyártott műanyag termékek előállításával foglalkozik. Az alperesek - egyebek mellett - édesipari termékeket gyártó gazdasági társaságok. A II.r. alperes az I.r. alperesi társaságból a 2006. március 16-án megkötött szerződés alapján kiválás útján jött létre. A kiválásról szóló szerződésben az I.r. alperes vagyonát (jogait és kötelezettségeit) a fennmaradó és a kiváló társaság között 20,9-79,1%-os arányban osztották meg. Az I.r. alperes 2009. március 31. napjától kezdődően felszámolás alatt áll.

A felperes és az I.r. alperes 1999-től kezdődően gazdasági kapcsolatban álltak egymással. Ennek keretében 2002. szeptember 03-án az I.r. alperes megrendelte a felperestől a „...” elnevezésű termék fröccsöntött műanyag alkatrészeinek gyártását. A felperes a szerződésben vállalta, hogy 2002. december 15-ig elkészíti a gyártáshoz szükséges szerszámgarbitúrát. A gyártószerszám elkészítésének költségét a felperes megelőlegezte, az I.r. alperes ugyanakkor kötelezettséget vállalt arra, hogy amennyiben a szerszámok elkészültét követő 13 hónapon belül nem rendel meg a termékből 10.000.000 darabot, megfizeti a különbözeti darabszámra vetített szerszámköltséghányad összegét a jegybanki alapkamattal növelten.

A sorozatgyártásból származó első szállításra 2003. január 02-án került sor. Ekkor a felperes 32.000 db „...” terméket szállított az I.r. alperes részére. A szerszámok elkészítését követő 13 hónapon belül azonban az I.r. alperes a szerződés szerinti 10.000.000 db csomagolóeszközt nem rendelte meg a felperestől. Ezért a felperes a szerszámköltség arányos részének, 19.270.128 forintnak a

megfizetésére hívta fel az I.r. alperest. Az I.r. alperes azonban a követelést nem teljesítette.

2003. augusztus 29-én az I.r. alperes megrendelte a felperestől a „...” elnevezésű műanyagtermék pilótaszerszámának elkészítését. A felperes a szerszámot elkészítette, az ennek ellenértékéért őt megillető 2.125.000 forint vállalkozói díjat azonban az I.r. alperes nem fizette meg a részére.

Az I.r. alperes megkeresése alapján a felperes 2002. július 24-én árajánlatot adott a „...” fantázianevű csomagolóeszköz felszerszámozására és gyártására. Az ajánlat szerint 12.000.000 forint + áfa vállalkozói díj ellenében 4 db fröccsöntő szerszám elkészítését vállalta akként, hogy 2 szerszám átalakítással, 2 szerszám pedig újonnan építéssel készül. A termék árát 14 forint + ÁFA/db-ban, a kapacitást pedig 500.000 db/hóban jelölte meg. A szerszámköltség 40%-át előlegként, a fennmaradó 60%-át pedig a bemintázást követően kérte megfizetni. A csomagolóeszköz négy részből állt, egy alsó flakonból, egy felső flakonból és az azt lezáró kupakból, valamint a kettőt összekötő közdarabból. Az ajánlat alapján a felek megkötötték a szerszám- és termékgyártásra szóló szerződést, és az I.r. alperes 2002. szeptember 12-én 100.000 db műanyag termék leszállítását meg is rendelte a felperestől. A felek megállapodása szerint a mintadarab elkészítési határideje 2002. október 30. napja, a megrendelt termékmennyiség legyártásának határideje pedig a minta elfogadásától számított egy hét volt.

Az elkészült csomagolóeszközbe töltött édesség azonban számos esetben kifolyt. Ezért az I.r. alperes 2002. november 05-én és 2002. november 12-én is minőségi kifogást közölt a felperessel. Ezt követően a felek a szerszámkapacitás bővítésében, egy db 4 bélyeges új fröccsöntőszerszám, 1.000.000 db/hó kapacitáshoz szükséges nyak-fenékszerszám és nyak-közvetítő összerakó célgép elkészítésében állapodtak meg. Az I.r. alperes ugyanakkor 2002. november 14-én továbbra is azt közölte a felperessel, hogy a legyártott flakonok 5-10%-ából kifolyik az édesség. Ettől függetlenül a felperes az I.r. alperes megrendelése alapján a terméket folyamatosan gyártotta. Az I.r. alperes ugyanakkor a minőségi kifogásait ezt követően is több ízben, 2003 tavaszán és 2003 júliusában is megismételte. A felperes azonban a minőségi kifogásokat nem fogadta el.

2003. évben az I. r. alperes megrendelte a felperestől a „...” elnevezésű csomagolóeszköz gyártószerszámának elkészítését és gyártását is. Az elkészült műanyag termékből azonban az édesség számos esetben kifolyt.

A felperes módosított keresetében az I.r. alperest 4.471.582 forint, a II.r. alperest pedig 16.923.546 forint és járulékai

megfizetésére kérte kötelezni. Arra hivatkozott, hogy az alperesek a „...” termék esetében a szerszámköltség arányos részét, a „...” esetében pedig a szerszám elkészítésének ellenértékét nem egyenlítették ki.

Az alperesek érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Azzal érveltek, hogy a felperes megszegte a „...” és a „...” megnevezésű műanyag termékekkel kapcsolatos szerződéseket, ebből eredően pedig összesen 28.254.000 forint káruk keletkezett, amelyet beszámítási kifogásként kívántak érvényesíteni. Emellett viszontkeresetet is előterjesztettek, amelyben a „...” csomagolóeszközt érintő hibás teljesítés miatt egyrészt 3.996.360 forint, másrészt 470.651.460 forint, a „...” termékkel kapcsolatos hibás teljesítés miatt pedig 275.040.000 forint kártérítés megfizetésére tartottak 20,9-79,1%-os arányban igényt. Kifejtették, hogy a hibás teljesítéssel összefüggésben a megrendelőik részére 3.996.360 forint kártérítést kellett kifizetniük, és - mivel a minőségi hibák miatt számos partnerük lemondta a megrendelését - jelentős mértékű üzleti haszontól is elestek.

A viszontkeresettel szemben a felperes beszámítási kifogást terjesztett elő, amelyben a perbeli szerződésekkel összefüggésben 1.202.852.000 forint kártérítés megfizetésére tartott igényt.

Az elsőfokú bíróság ítéletében az I.r. alperest 4.471.582 forint és járulékai, a II.r. alperest pedig 16.923.546 forint és járulékai megfizetésére kötelezte a felperes részére. Kötelezte ugyanakkor a felperest, hogy fizessen meg az I.r. alperes részére 50.080.086 forintot és járulékait, a II.r. alperes részére pedig 189.537.551 forint és járulékait. Ezt meghaladóan a viszontkeresetet elutasította. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a fellebbezéssel nem támadott részében nem érintette, egyebekben részben megváltoztatta, a felperes által az I.r. alperes részére fizetendő tőkemarasztalás összegét 1.297.832 forintra, a II.r. alperes részére fizetendő tőkemarasztalás összegét pedig 4.911.886 forintra leszállította.

A jogerős ítélet indokolása szerint a „...” és a „...” elnevezésű termékek esetében a felperest a perben keletkezett bizonyítékokból kitűnően a módosított keresetben foglaltaknak megfelelően megilleti a szerszámköltség arányos része, és a szerszám ellenértéke. A kereseti követeléssel szemben előterjesztett beszámítási kifogás megalapozottságát ugyanakkor az alperesek nem tudták bizonyítani.

A jogerős ítélet értelmében a „...” terméket a felperes a beszerzett, a többszöri kiegészítést követően aggálytalannak tekinthető műszaki szakértői vélemény szerint hibásan készítette el, a közdarab és a felső flakon találkozásánál ugyanis a megfelelő tömítettséget nem biztosította. A hibát a felperes csupán utóbb, a

közdarab gyártására készített szerszám többszöri módosítását követően tudta kiküszöbölni. A hiba miatt az I.r. alpereseknek két külföldi partnere részére kártérítést kellett fizetnie, és a beszerzett könyvszakértői véleményekből kitűnően jelentős üzleti haszontól is elesett. A kár bekövetkeztében azonban a másodfokú bíróság álláspontja szerint az I.r. alperes is közrehatott, illetve nem tett eleget a kármegelőzési, kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettségének.

A felek szokásos gyakorlata szerint ugyanis a műanyag termékek sorozatgyártását csak azt követően kezdték meg, miután elkészült a termék megfelelő minőségű, kölcsönösen elfogadott mintája, az ún. etalon. A „...” elnevezésű műanyag termék esetében azonban az I.r. alperes még az etalon elfogadása előtt, tehát anélkül, hogy meggyőződhetett volna arról, hogy a késztermék minden szempontból megfelel a minőségi követelményeknek, nagy mennyiségű csomagolóanyag gyártását rendelte meg a felperestől, és az így elkészült bizonytalan minőségű műanyag csomagolásban vezette be a piacra, hozta forgalomba a saját édesipari termékét. Ezzel a gondatlan magatartással pedig az I.r. alperes maga is közrehatott a kár bekövetkeztében.

Emellett az I.r. alperes a felperes által szállított csomagolóanyagokat sem ellenőrizte megfelelően, az egyes felperesi szállítmányokat, a hibás és a hibátlan termékeket nem különítette el egymástól, és - a rendelkezésre álló könyvszakértői vélemények szerint - a selejtezési gyakorlata sem volt megfelelő. Azt követően pedig, hogy a felperes hibás teljesítését észlelte - tekintettel arra, hogy a „...” elnevezésű termékhez nagy üzleti reményeket fűzött, a cége vezértermékeként kezelte -, elvárható lett volna tőle az is, hogy más műanyaggyártó cégekkel vegye fel a kapcsolatot, és e kapcsolatfelvétel eredményeként valamely másik gyártó által előállított, hibátlan csomagolóanyagban forgalmazza a továbbiakban édesipari termékét. K. F. igazságügyi műszaki szakértő megállapítása szerint ugyanis egy jól felszerelt műhellyel rendelkező másik gyártó számára mintegy három hét elegendő lett volna arra, hogy a felperes helyett elkezdje a csomagolóanyag sorozatgyártását.

Mindezek figyelembevételével a másodfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy a másik gyártóval történő együttműködés kialakításához szükséges háromhetes időszakra eső kár kivételével az alpereseknek az elmaradt haszonból álló kárukat maguknak kell viselniük. A külföldi partnerek részére kifizetett kártérítés és a háromhetes átállás időszakában felmerült eredménykiesés összegét pedig a felperesnek - miután az I.r. alperes maga is közrehatott a kár bekövetkeztében - 50%-os arányban kell megtérítenie. A „...” termék hibás gyártása miatt ezért az I.r. alperes a jogerős ítélet indokolásában foglaltak szerint 915.000 forint, a II.r. alperes

pedig 3.462.987 forint kártérítésre tarthat igényt.

A jogerős ítélet szerint a „...” műanyag csomagolóanyagot a felperes a kirendelt igazságügyi műszaki szakértő megállapítása szerint szintén hibásan készítette el. Az I.r. alperes azonban - a „...” nevű termékhez hasonlóan - ebben az esetben is közrehatott a hibás teljesítésből eredő kár bekövetkeztében, illetőleg nem tett eleget a kármegelőzési, kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettségének. Az alperesek ezért az 50-50%-os közrehatási arány figyelembevételével kizárólag a más gyártóval történő együttműködés kialakításához szükséges háromhetes időszakban felmerült eredménykiesés értéke fele részének megtérítésére tarthatnak igényt. Ennek megfelelően az I.r. alperest a másodfokú bíróság álláspontja szerint 382.832 forint, a II.r. alperest pedig 1.448.899 forint kártérítés illeti meg.

A viszontkeresettel érvényesített követeléssel szemben előterjesztett beszámítási kifogást ugyanakkor a másodfokú bíróság alaptalannak ítélte.

A jogerős ítélet ellen az alperesek felülvizsgálati kérelemmel éltek, a felperes pedig csatlakozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.

Az alperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen az elsőfokú ítélet fellebbezett részének helybenhagyását, másodlagosan a másodfokú bíróság, harmadlagosan pedig az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték.

Kifejtették, hogy a másodfokú bíróság a Ptk. 4. § (1) bekezdésének, 277. § (4) és (5) bekezdésének, 305. § (1) bekezdésének, 310. §-ának, 340. § (1) bekezdésének és 392. § (2) és (3) bekezdéseinek, valamint a Pp. 206. § (1) bekezdésének és 221. § (1) bekezdésének megsértésével hozta meg határozatát. A kár bekövetkeztében ugyanis nem hatottak közre, a kármegelőzési, kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettségüket nem sértették meg. Az, hogy már az etalon elfogadása előtt megrendelték a csomagolóanyag leszállítását a felperestől, szerintük nem tekinthető gondatlan eljárásnak, e magatartásukkal nem hathattak közre a kár bekövetkezésében. A szállítmány hibátlanságáért ugyanis a felperes mint szakcég tartozik felelősséggel.

Megjegyezték, hogy a felek között egyébként is hosszú ideje jelentős volumenű gazdasági kapcsolat állt fenn, amelynek során hibás teljesítés sohasem történt. Ezért a perbeli esetekben is alappal bízhattak a megrendelésük közlésekor a felperesi teljesítés hibátlanságában. Az etalon elfogadása előtt leszállított hibás termékeket egyébként az állításuk szerint teljes körűen

leselejtezték, illetve visszaszállították a felperes részére; ezekben a csomagolásokban tehát édesipari termék nem került piaci forgalomba. A másodfokú bíróság mindezekkel ellentétes megállapításait iratellenesnek minősítették.

Előadták továbbá, hogy a felperes által leszállított csomagolóeszközök teljes körű előzetes ellenőrzése tőlük nem volt elvárható, ehhez - miután nem műanyagipari termékek előállításával, hanem édességgyártással foglalkoznak - a szükséges szakismeretekkel és kapacitással sem rendelkeztek. A hibás termékeket a véleményük szerint a felperes saját minőségbiztosítási rendszerének kellett volna kiszűrnie. Megjegyezték, hogy a felperes a beszerzett igazságügyi szakértői véleményből kitűnően nem csupán 2002 őszén, hanem még 2004-ben is gyártott hibás csomagolóanyagot. A hibás termékek ezért valamennyi szállítmányban előfordulhattak; a hibás és a hibátlan csomagolóeszközök nem náluk keveredhettek össze.

Nem volt tőlük elvárható az álláspontjuk szerint az sem, hogy a hibák észlelését követően másik gyártótól rendeljék meg a csomagolóeszköz előállítását. Ehhez ugyanis először - a szavatossági jogok gyakorlására vonatkozó szabályok betartásával - fel kellett volna bontaniuk a felperessel kötött szerződésüket, majd jelentős befektetést kellett volna végrehajtaniuk a szerszám újbóli legyártatása és a gyártás beindítása érdekében. A kívánt eredményt azonban ez a befektetés sem hozta volna meg, a termékek piacra történő bevezetésének fázisában tapasztalható minőségi hiba következményei ugyanis általában nem küszöbölhetőek ki, vagy csupán sokéves munkával hozhatóak helyre. Megjegyezték, hogy a jogerős ítélet indokolásában megjelölt háromhetes időtartam egyébként sem lett volna elegendő egy másik gyártóval történő gazdasági együttműködés kialakításához; a másodfokú bíróság ezzel ellentétes megállapítását megalapozatlannak minősítették.

A felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére, az elsőfokú ítélet fellebbezett részének részbeni megváltoztatására és a viszontkereset teljes elutasítására irányult.

Kifejtette, hogy a bíróság a bizonyítékok téves értékelésével állapította meg azt, hogy a „...” és a „...” termékek gyártására vonatkozó vállalkozási szerződéseket hibásan teljesítette. A sorozatgyártással előállítandó csomagolóeszközök minőségét ugyanis e szerződések esetében is - a szokásos gyakorlatuknak megfelelően - az általa elkészítendő mintával, az ún. etalonnal kívánták meghatározni. Az etalon elfogadása előtt, a szerszámfejlesztés időszakában készített mintapéldányok ezért nem lehetnek minőséghibásak, a hibás teljesítés megállapítása e mintadarabokkal kapcsolatban szerinte fogalmilag kizárt.

Azt pedig az alperesek a per során szerintem nem bizonyították, hogy az etalon elfogadását követően hibás csomagolóeszközt gyártott volna. K. F. igazságügyi szakértő ugyanis - a másodfokú bíróság téves értelmezésével ellentétben - nem tett olyan megállapítást a szakvéleményében, hogy még az általa 2004-ben gyártott termékek 9,1%-a is hibás lett volna. Ez az adat valójában az alperesek megbízása alapján eljáró ...2003. november 25-i, a sűrített levegővel végzett próbanyomás eredményét rögzítő vizsgálati jegyzőkönyvében szerepel. A magánszakértői vélemény azonban a jogvita eldöntése során nem vehető figyelembe, a csomagolóeszköz vizsgálatának ugyanis nem a sűrített levegővel való nyomás volt a felek által elfogadott módszere.

A „...” termékek esetében az alperesek megrendelői által észlelt hibát szerintem az I.r. alperes által használt összeszerelőgép helytelen beállítása, valamint az okozta, hogy az I.r. alperes számos csomagolóeszközt szétszedett és újratöltött.

Megjegyezte, hogy a „...” termék esetében a másodfokú bíróság kellően meg sem indokolta, hogy a hibás teljesítés tényét milyen bizonyítékok alapján állapította meg. Kiemelte e vonatkozásban, hogy az igazságügyi műszaki szakértő kiegészítő szakértői véleményében foglaltak szerint az általa gyártott műanyagflakonok a rázógépes eredményéből kitűnően hibátlanok voltak.

A felülvizsgálati kérelem részben alapos, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem alaptalan.

A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként megállapította, hogy a jogerős ítélet - a kárenyhítési kötelezettség megsértéséhez fűződő következmények meghatározása körében - sérti a Pp. 206. § (1) bekezdését. Egyebekben a jogerős ítélet a felülvizsgálati és a csatlakozó felülvizsgálati kérelmekben megjelölt okokból nem jogszabálysértő.

A Pp. 206. § (1) bekezdése szerint a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak az egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el. E jogszabályi rendelkezés megsértése akkor következik be, ha a jogerős ítéletben megállapított tényállás a bizonyítás anyagától eltér, iratellenes, illetőleg, ha a bíróság a bizonyítékok egybevetése és értékelése során kirívóan okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmazó következtetésre jutott.

A perbeli esetben a bíróság a felperesi szolgáltatás minőségének, a hibás teljesítés tényének tisztázása érdekében - mind a „...”, mind a „...” termék esetében - széleskörű, rendkívül alapos bizonyítási eljárást folytatott le. A jogerős ítéletben megállapított tényállás

pedig összhangban áll az elsőfokú ítélet indokolásában részletesen megjelölt bizonyítékokkal. Az elsőfokú bíróság és vele egyetértve a másodfokú bíróság megfelelő indokát adta annak is, hogy a jogvita eldöntése során miért e bizonyítékoknak tulajdonított döntő jelentőséget.

Helyesen mutatott rá a bíróság ebben a körben arra is, hogy a felperes hibás teljesítése az etalon elfogadása előtt gyártott „...” termékek esetében is megállapítható. Kétségtelen, hogy a vállalkozási szerződés előírásai és a felek szokásos gyakorlata szerint a felperesnek a termék sorozatgyártását csak az általa kifejlesztendő minta, az ún. etalon elfogadását követően, ennek a mintának az alapulvételével kellett volna megkezdenie. A perbeli esetben azonban a felperes az I.r. alperes megrendelése alapján az irányadó szerződéses kikötéstől és a felek korábbi gyakorlatától eltérően már az etalon elfogadását megelőzően nagy mennyiségben, sorozatgyártás keretében, nyilvánvalóan kereskedelmi célú felhasználásra készített az I.r. alperes számára csomagolóeszközöket. A Ptk. 277. § (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek ezért ezeknek a termékeknek is meg kellett volna felelniük. A perben keletkezett bizonyítékok alapján azonban egyértelműen megállapítható, hogy ezek a csomagolóeszközök a rendeltetésük szerinti felhasználásra nem voltak alkalmasak, a felperes tehát a vállalkozási szerződést hibásan teljesítette.

Helytállóan vette figyelembe a bíróság a felperesi szolgáltatás minőségének megítélése során K. F. igazságügyi szakértő megállapításait is. A szakértő ugyanis a részére feltett kérdéseket megfelelően megválaszolta, és szakvéleményét a szükséges részletességgel megindokolta. A szakértői megállapítások kétséget kizáró cáfolatára alkalmas bizonyítékok pedig a per során nem keletkeztek. Így a szakvélemény a többszöri kiegészítését követően aggálytalannak tekinthető, az érdemi döntés alapjául szolgálhatott. Azt pedig maga az igazságügyi szakértő adta elő az elsőfokú eljárás során a szóbeli meghallgatásakor, hogy a helyszíni tapasztalatai szerint a felperes még 2004-ben is állított elő hibás terméket. A másodfokú bíróság erre vonatkozó megállapítása ezért - a csatlakozó felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal ellentétben - nem iratellenes; a jogerős ítélet indokolásában e vonatkozásban kifejtettek a szakértő nyilatkozatával összhangban állnak. A felperes 2003. augusztus 6-án kelt, az I.r. alpereshez intézett levele szintén alátámasztja azt, hogy a felperes az etalon elfogadását követően is gyártott hibás csomagolóanyagot. E levelében ugyanis a felperes arról tájékoztatta az I.r. alperest, hogy továbbra is az elvárhatónál nagyobb selejtszázalékkal tudja csak a terméket előállítani.

A tényállás megállapítása és a bizonyítékok mérlegelése során tehát - a hibás teljesítés tényének megállapítása körében -

jogsabálysértés nem történt. A bizonyítékok eltérő értékelésére (ún. felülmérlegelésére) pedig a felülvizsgálati eljárásban - amint arra a Legfelsőbb Bíróság a BH 1999.44. számú eseti döntésében is rámutatott - nem kerülhet sor.

A jogerős ítélet indokolásában megjelölt könyvszakértői vélemények alapján megállapítható volt az is, hogy az I.r. alperes a hibás teljesítés folytán - mindkét termék esetében - üzleti haszontól esett el, a „...” csomagolóeszközre vonatkozó szerződés hibás teljesítése miatt pedig két külföldi partnere kárát is meg kellett térítenie. A kár bekövetkeztében azonban - a másodfokú bíróság helyes megállapításának megfelelően - maga az I.r. alperes is közrehatott, és kárenyhítési kötelezettségének sem tett megfelelően eleget.

Az I.r. alperes ugyanis - amint azt a másodfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértése nélkül megállapította - az etalon elfogadása előtt gyártott felperesi termékeket is felhasználta az általa előállított édesség csomagolására, vagyis ezek a nem vitásan hibásnak bizonyult csomagolóeszközök is kereskedelmi forgalomba kerültek. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott könyvszakértői véleményben foglaltak a másodfokú bíróság e megállapításának cáfolatára a per egyéb adataival szemben önmagukban nem voltak alkalmasak. Az I.r. alperes - a jogerős ítélet indokolásában megjelölt szakértői véleményekből kitűnően - a hozzá érkezett minőségi kifogásokra, a gyártóhoz visszaküldött termékekre és a selejtezésre vonatkozó nyilvántartásait egyébként sem vezette megfelelően. Ezért azt, hogy az általa megjelölt csomagolóeszközöket az I.r. alperes valóban visszaküldte a felperes részére, illetve leselejtezte, szabályszerű alapbizonylatok hiányában kétséget kizáróan nem lehet megállapítani.

Az etalon szerepével, jelentőségével az I.r. alperes - F. J. tanúvallomásából kitűnően - kétséget kizáróan tisztában volt. Súlyosan gondatlannak tekinthető ezért az az eljárása, hogy az etalon elfogadását, tehát a szerszám- és termékfejlesztés befejezését megelőzően elkészült csomagolóeszközöket felhasználta a piaci forgalomba került édességek csomagolására. Helytállóan, a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályok megsértése nélkül állapította meg ezért a másodfokú bíróság, hogy az I.r. alperes maga is közrehatott kára bekövetkeztében. A közrehatás mértékének mérlegeléssel történt meghatározása során a másodfokú bíróság szintén nem követett el jogszabálysértést.

Az I.r. alperes a perbeli, a felperes által gyártott műanyag termékekbe csomagolt édességeket a saját termékpalettáján belül meghatározó jelentőségű, ún. vezértermékként kívánta kezelni, és piaci forgalmazásuktól jelentős bevételt remélt. A perben beszerzett könyvszakértői véleményekből és külföldi partnerei

írásbeli nyilatkozataiból kitűnően üzleti várakozásai megalapozottak is voltak. Ezért azt követően, hogy észlelte a felperes hibás teljesítését, valamint azt, hogy a hibák változatlanul rendszeresen, ismétlődően jelentkeztek, a másodfokú bíróság helyes megállapításának megfelelően elvárható lett volna tőle az, hogy a piaci veszteségei jelentős csökkentése érdekében kárenyhítési kötelezettségének eleget téve más gyártótól rendelje meg a további csomagolóeszközök előállítását. A kirendelt igazságügyi műszaki szakértő szakvéleményéből kitűnően a perbeli műanyagtermékek előállítására más magyarországi gyártók is képesek lettek volna. Az I.r. alperes számára pedig a per adataiból kitűnően e lehetséges gyártók sem voltak ismeretlenek, hiszen velük is vagy már üzleti kapcsolatban állt, vagy kért tőlük ajánlatot csomagolóeszközök előállítására. A más gyártóval történő együttműködésre való átállás az elérhető eredményhez képest nem igényelt volna aránytalanul nagy befektetést sem.

A másodfokú bíróság azonban tévedett akkor, amikor az átállás szükséges időtartamát három hétben határozta meg. A Kúria megítélése szerint ugyanis az I.r. alperes 2003. nyarán került abba a helyzetbe, hogy ésszerű eljárás esetében a felperessel létesített jogviszonya felbontásáról és más gyártó igénybevételeéről dönthessen. Ekkorra ugyanis egyértelműen fel kellett ismernie, hogy a hibák a 2003. tavaszi ismétlődő kifogások és a 2003. májusában megtartott közös vizsgálat ellenére sem szűntek meg, és így a felperes által gyártott csomagolóeszköz további felhasználása a számára kiemelkedően fontos édesipari termékek forgalmazásának sikerét komolyan veszélyezteti, jelentős üzleti veszteséget eredményezhet. Az I.r. alperestől ezért 2003. nyarán már elvárható volt az, hogy a kárenyhítési kötelezettségének eleget téve másik lehetséges gyártót keressen meg az édesipari termék forgalmazásához szükséges csomagolóeszköz előállítása érdekében. Az árajánlatok bekérése, a gyártó kiválasztása, a szerződéskötés, majd a konkrét gyártási folyamat előkészítése, a sorozatgyártás feltételeinek biztosítása azonban a másodfokú bíróság által megjelölt háromhetes időtartamnál nyilvánvalóan hosszabb időt igényelt volna. K. F. igazságügyi műszaki szakértő sem e teljes folyamat, hanem csupán a műszaki megvalósítás időszükségletét jelölte meg három hétben a jogerős ítélet indokolásában hivatkozott szakvéleményében. A Kúria ezért - annak figyelembe vételével, hogy a peres felek közötti szerződéses kapcsolat esetében az ajánlatkérés és az etalon elfogadása között mennyi idő telt el, és értékelve a periratok között fellelhető más társaságoktól származó ajánlatokat - úgy ítélte meg, hogy az újabb gyártó 2003. év végére, 2004. év elejére lett volna képes az I.r. alperes által elvárható minőségű és mennyiségű csomagolóeszközt előállítani.

Mindezek figyelembe vételével az alperesek - a megrendelőik részére a hibás teljesítés miatt kifizetett 3.996.360 forint 50%-ának

megtérítése mellett - a 2003. évi eredménykiesésük megtérítésére tarthatnak igényt az 50%-os közrehatási arány figyelembe vételével a felperestől. A „...” megjelölésű termék esetében ez az eredménykiesés - a R. Gy. igazságügyi szakértő által készített, a jogerős ítélet indokolásában említett szakértői vélemény szerint - 46.000.000 forint, a „...” termék esetében pedig 45.000.000 forint volt. Az I.r. alperest ezért - az alperesek közötti 20,9-79,1%-os elszámolási arány figyelembe vételével - mindösszesen 9.927.120 forint, a II.r. alperest pedig 37.571.060 forint kártérítés illeti meg.

Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és helyette a jogszabályoknak megfelelő érdemi döntést hozott.

A felperesnek a viszontkeresettel összefüggésben felmerült első- és másodfokú perköltségét, valamint felülvizsgálati eljárási költségét a Pp. 81. § (1) bekezdése értelmében az alperesek pervesztességük arányában kötelesek megtéríteni. Az alperesek illetékeljegyzési joga folytán le nem rótt viszontkereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket a peres felek a 6/1986.(VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján, szintén pervesztességük arányában kötelesek az állam javára, az adóhatóság felhívására megfizetni.

Budapest, 2012. július 05.

Dr. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Attila s.k. előadó bíró, Dr. Rédei Anna s.k. bíró